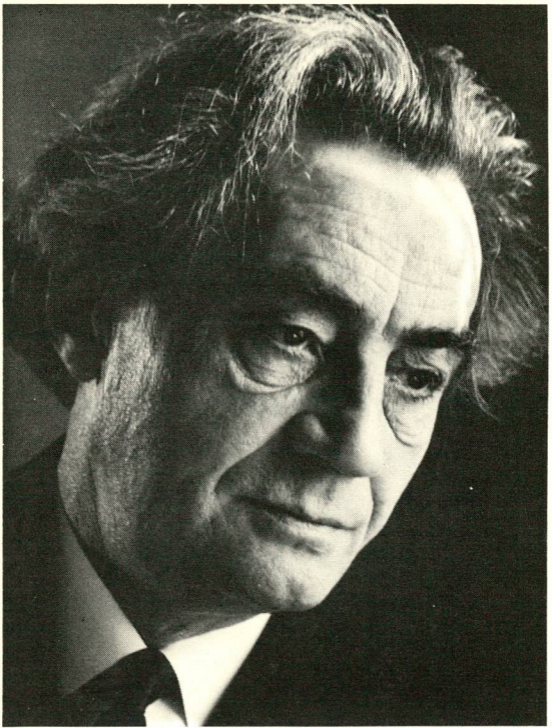

PLAETSE, Antoon vander, voordrachtskunstenaar (Tielt 3 december 1903 - Kortrijk 8 februari 1973).

Werd op jonge leeftijd bankbediende, toneelspeler en declamator. In 1926 maakte hij zijn debuut bij Het Vlaamsche Volkstoneel, sloot zich later aan bij het Nieuw Volkstoneel, dat weldra Nationaal Vlaamsch Tooneel zou worden (1930-'40). Terzelfdertijd was hij leraar dictie, regisseur en voordrachtskunstenaar. In 1947 werd hij, beschuldigd van culturele collaboratie, na een lang voorarrest tot vijf maanden voorwaardelijke hechtenis veroor-

deeld. In 1948 nam hij zijn vroegere taken weer op en behaalde tijdens honderden voordrachten in België en op een tournee door de Verenigde Staten grote successen als declamator. Zijn voornaamste prestaties als regisseur waren het Guldensporenspel te Kortrijk (1952) en het Rodenbachspel te Roeselare (1956). Er verschenen grammofoonplaten van zijn voordrachten uit Gezelle, Streuvels, Timmermans en Verschaeve. Aan laatstgenoemde, met wie hij zeer bevriend was, wijdde hij een boek met uittreksels uit hun briefwisseling: *Cyriel Verschaeve zoals ik hem heb gekend* (1964). Behalve handleidingen over uitspraakleer en voordrachtskunst vermeldt zijn bibliografie nog de bloemlezing *Dietsche Balladen* (1944), *Herinneringen aan het Vlaamse Volkstoneel* (1960) en een bundel eigen gedichten en aforismen: *Van horen zeggen* (1969).

WERKEN: *Op mijn woord. Een levensbericht* (1974).

LITERATUUR: A. Demedts, *Antoon Vander Plaetse 60* (1964).

HILDE DEMEDTS

zuster te Zomergem inwonen, maar zette later toch zijn rechtenstudie voort. In 1894 werd hij kandidaat voor de pas opgerichte Christene Volkspartij van Daens. Verscheidene malen stelde hij zijn kandidatuur in diverse arrondissementen, de laatste maal samen met priester Daens te Aalst (1914), maar werd nooit gekozen.

Reeds tijdens zijn middelbare opleiding aan de verfranste colleges studeerde Plancquaert op eigen initiatief Nederlands. Aan de Leuvense universiteit was hij actief in Met Tijd en Vlijt en nam trouw deel aan de Vlaamse landdagen. Samen met V. de Lille stichtte hij een club voor Vlaamse meetings. In 1896 richtte hij een weekblad Het Recht op, dat hij jaren zelf leidde. Vooral in de Christene Volkspartij echter is zijn optreden belangrijk geweest. In tegenstelling met de eerder intellectualistisch gerichte V.B. koppelde hij de flamingantische actie aan de sociale : met zijn talrijke meetings en voordrachten bevorderde hij de Vlaamse bewustwording van de volksmensen. Het streven van de leiders van de Christene Volkspartij (waarvan Plancquaert voorzitter geweest is) was niet zozeer gericht op structurele hervormingen, als wel op het verwerven van elementaire rechten zoals de vernederlandsing van het onderwijs, de gelijkheid van de talen op administratief gebied enz. In het nastreven van die rechten waren ze radicaal.

Die radicale Vlaamse overtuiging blijkt bij Plancquaert eveneens uit zijn journalistieke bedrijvigheid. Zijn aanvallen tegen het Frans-katholieke onderwijs waren zeer scherp. Zijn impulsiviteit bracht hem tijdens de Eerste Wereldoorlog in het activisme. In 1918 week hij uit naar Duitsland, maar keerde in 1929 (amnestiewet) naar België terug. Zijn rol in de politiek was echter uitgespeeld. In 1936 richtte hij met Karel L. van Opdenbosch nog wel een democratische partij op tegen het Vlaamsch Nationaal Verbond, maar dat liep op een mislukking uit. Tijdens de Tweede Wereldoorlog onthield hij zich uit democratische overwegingen van alle politieke activiteit. Hij vestigde zich te Outer en daar is hij overleden.

Plancquaert was niet alleen als journalist en redenaar zeer actief, hij schreef ook verscheidene werken, w.o. Karel de Goede, Graaf van Vlaanderen, dat in 1889 door de Vlaamse Academie bekroond werd.

WERKEN : *Jan Vleminx. Een verhaal uit den tijd van de opkomst der Christene Democraten in Vlaanderen* (1910).

LITERATUUR : J. Pée, *Inleiding tot Jan Vleminx* (1944); - K. van Isacker, *Het Daensisme* (1959); - L. Delafortrie, *Priester Daens. Uit de memoires der familie* (1961); - L. Delafortrie, *Pieter Daens. Uit de memoires der familie* (1963); - L. Wils, *Het Daensisme. De opstand van het Zuidvlaamse platteland* (1969); - F.-J. Verdoodt, *Het daensisme in het arrondissement Aalst* (1974). - LUC DELAFORTRIE